

Magyarország MINDENKIÉ

A MOMENTUM LMBTQ+ SZAKPOLITIKAI JAVASLATAI

ELŐSZÓ

Az LMBTQ+ közösség hátrányos megkülönböztetése félmillió honfitársunknak okoz problémákat a mindennapi életben: rendszeresen érik őket kirekesztő megjegyzések, fizikai támadások, titkolózniuk kell, kevesebb joguk van, kapcsolataikat a fideszes alaptörvény nem tekinti családnak.

Bár az elmúlt években pozitív irányba változott Európa társadalmainak hozzáállása az LMBTQ-közösségekhez, sajnos számos politikus tudatosan gyárt ellenséggépet belőlük. Ez különösen érvényes az Orbán-rendszerre, ahol a család definíciójának alaptörvényben történő módosításával, a transzneműek hivatalos nemváltoztatásának tiltásával, vagy éppen az oroszokról lemásolt propagandatörvénnyel a Fidesz célja egyértelmű: politikai haszonszerzésből megosztani és egymás ellen uszítani a magyarokat.

Mi nemet mondunk a gyűlöletre: nem élhetünk olyan országban, ahol a hatalom a saját állampolgárai jogait korlátozza, és rettegésben tartja őket, csak mert mások, mint a többség!

A Momentumban hiszünk abban, hogy Magyarország javát nem a széthúzás, hanem az összetartozás szolgálja. Be kell bizonyítanunk, hogy a megosztottságra, a gyűlöletre, az uszításra épülő politika helyett mindenkinek jobb az elfogadásra, a nyitottságra és a szolidaritásra építeni. Hiszünk abban, hogy a szeretet szabad, és hogy minden család egyenlő.

Ezért mi egy ilyen Magyarországot fogunk építeni a 2022-es új rendszerváltás után. A Momentum lesz a garancia arra, hogy:

- 1) Eltöröljük az oroszokról másolt homofóbtörvényt
- 2) Engedélyezzük az azonos nemű párok örökbefogadását
- 3) Engedélyezzük az azonos neműek házasságát
- 4) Eltöröljük a nem- és névváltoztatás jogát korlátozó 33-as paragrafust!
- 5) Az új alkotmányban kiterjesztjük a család fogalmát a két azonos nemű szülővel rendelkező családokra is.

Ebből nem engedünk.

Fekete-Győr András

PROGRAM

A Momentum Mozgalom egyik meghatározó alapelve a társadalmi szolidaritás és a jog előtti egyenlőség. Egy olyan új, nyugati Magyarországot kell építenünk, ahol a társadalom elfogadó, befogadó, és ahol nincs helye a nemen, származáson, valláson vagy szexuális orientáción alapuló negatív megkülönböztetésnek. Hisszük, hogy a diszkrimináció felszámolásával, esélyegyenlőséget előmozdító intézkedések támogatásával és az önrendelkezési lehetőségek kiszélesítésével egy befogadó és elfogadó társadalmat hozhatunk létre.

Célunk egy olyan szakpolitikai javaslatcsomag összeállítása, ami biztosítani tudja az országban élő minden ember számára az azonos lehetőségeket, feltételeket és kötelezettségeket.

A javaslataink megírásakor alapul vettük a Háttér Társaság által készített összefoglaló jelentést, mely az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a szexuális irányultság illetve nemi identitás alapján történő diszkrimináció elleni küzdelmet célzó ajánlásának magyarországi végrehajtásáról készült.

Gyűlöletbűncselekmények

1. Az új Btk.-ban ugyan szerepel a gyűlöletre uszítás tényállása, de szükséges a különböző rendvédelmi szervek, a bíróság és a büntetésvégrehajtás dolgozóinak egyenlő bánásmóddal kapcsolatos képzése. Az aljas indok súlyosbítja a bűncselekményt (például, ha a Pride felvonulóit azért éri támadás, mert részt vesznek a programon). A területen legnagyobb kihívásnak azt tekintjük, hogy a rendőrség felismerje a fentebb említetthez hasonló helyzeteket, és betartsa a vonatkozó hatályos törvényeket.
2. A rendvédelmi képzésben elengedhetetlen a LMBTQ+ közösség elleni lehetséges bűncselekmények ismerete, a járőröknek tudnia kell, kihez hogyan viszonyuljon.
3. Az eljárás alatt, illetve a börtönben fokozott védelmet kell biztosítani a különböző (nemzeti, LMBTQ+ stb.) kisebbségek számára.
4. Járjon etikai és fegyelmi szankcióval, ha a hatóságok nem lépnek fel ilyen bűncselekmények esetén.
5. Amennyiben ilyen bűncselekmény történik, legyen hatékony jogorvoslati út, azáltal is, hogy az érdekképviselői szervezetek részére az adott közösség tagját ért bűncselekmények esetén pótmagánvádas eljárás indításának jogát biztosítjuk.

Gyűlöletbeszéd

1. Tisztázni kell, hogy hol húzzuk meg a gyűlöletbeszéd és a szólásszabadság közti határt! Magyarországon a gyűlöletbeszéd és a szexuális irányultságon, illetve nemi identitáson alapuló diszkriminációt megvalósító beszéd egyéb formái az elmúlt években széles körben elterjedtek, és a társadalmi közbeszédben elfogadottá, vagy legalábbis megtűrtté váltak. Vannak ugyan olyan törvények, melyek alapján szabadságvesztésre is ítélik a gyűlölködőket, de sajnos gyakran csak akkor kapnak ilyen ítéletet, ha egyértelműen megállapítható a testi sértés mint következmény. A gyűlöletbeszédet tiltani kell, és előfordulása esetén nyilvánosan el kell utasítani. Az intézkedéseknek ugyanakkor tiszteletben kell tartaniuk a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő alapvető jogot.
2. A Polgári Törvénykönyv személyiségi jogok érvényesítéséről szóló részét ki kell egészíteni a nemi identitás és szexuális irányultság szerinti kisebbségeket érő jogsértésekkel.
3. A tagállamoknak a hatóságok és a közintézmények körében minden felelősségi szinten tartózkodniuk kell az olyan – különösen a médiában tett – nyilatkozatoktól, amelyek legitimálják a gyűlölködést és a kisebbségek hátrányos megkülönböztetését - ahogyan ezt az Emberi Jogok Európai Egyezménye is deklarálja.

Egyesülési szabadság

1. A civil szervezetek részére olyan támogatási rendszert kell kiépíteni, amely lehetővé teszi, hogy az LMBTQ+ szervezetek működését is hatékonyan segítse.
2. Az államnak határozottan fel kell lépnie a civileket érő és egyértelműen jogsértő támadások ellen (pl.: Auróra, szegedi filmvetítés, Pride-ellenes megmozdulások), a büntetés-végrehajtásnak pedig konzekvensen kell követnie a Büntető Törvénykönyvben foglaltakat.
3. Hatékony fellépésre van szükség a civil szervezetek megbélyegzése, a listázás megszüntetése ellen is.

Véleménynyilvánítás szabadsága

1. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot, illetve a hatályos Médiatörvényt oly módon kell átalakítani, hogy a különböző társadalmi csoportok és érdekvédelmi szervezetek mindegyike teret kapjon benne.
 - A köztelevíziót úgy kell megreformálni, hogy a különböző társadalmi csoportok, civil szervezetek, nemzetiség, vallás, etnikum, nyelv, szexuális

orientáció vagy nemi identitás alapján kisebbségnek számító csoportok mind megjelenhessenek, reprezentálva társadalmunk sokszínűségét.

- A Médiatörvényt úgy kell módosítani, hogy több médiafelülethez jussanak az emberi jogi és érdekvédelmi szervezetek.
 - A nyomtatott sajtótermékek támogatási rendszerét át kell gondolni: a különböző kisebbségeket megcélzó lapok is részesülhessenek támogatásban, beleértve az LMBTQ+ közösséget megcélzó sajtótermékeket is.
2. Társadalmi párbeszédet kell indítani minden platformon, a köztelevíziótól az iskoláig – éles határt húzva a szólásszabadság, illetve és a gyűlöletbeszéd és a közösség elleni uszítás között.
 3. Támogatni kell a különböző kisebbségi hagyományokat: a nemzetiségi, vallási tradíciók és művészeti formák mellett az LMBTQ+ kultúra is részesülhessen támogatásban, ne legyen kockázati tényező, ha egy színház, mozi, közösségi tér ilyen témájú előadásokat felvállal.

Gyülekezési szabadság

1. Korábban többször volt rá példa, hogy – például a közlekedés sérelmére hivatkozva – betiltották a Budapest Pride felvonulást. Bár az elmúlt években Budapesten szerencsére mindig engedélyezték a felvonulást, fontos rögzíteni, hogy ugyanezen lehetőségeket meg kell adni a vidéki településeken tartandó esetleges Pride-okon, ahol a helyi rendfenntartásnak nem feltétlenül vannak tapasztalatai ilyen események biztosításával kapcsolatban.
2. Megfigyelhető, hogy a rendvédelmi szervek szinte kizárólag csak LMBTQ+ események során hivatkoznak a közérkölc védelmére. Ez diszkriminatív és elfogadhatatlan, nem hivatkozhatnak indokolatlanul és diszkriminatív módon a közérkölc megsértésére.
3. Kiemelten fontos, hogy minden tömegrendezvényen megfelelő védelem alá essenek a békés résztvevők, ami alól az LMBTQ+ rendezvények sem lehetnek kivételek. Üdvözlendő a rendőrség 2019-es döntése, miszerint egy menetbiztosítási rendszerrel a menetre beszivárogni igyekvő provokátorokat, ellentünteteket akadályozzák, nem pedig a felvonulást zárják el hermetikusan a várostól. Ugyanakkor a rendőrség feladata, hogy az esetlegesen nem a gyülekezési tv. hatálya alá eső események (például kulturális események) során is biztosítsa a résztvevők védelmét. Ez a jog a 2019-es Budapest Pride fesztivál alatt többször sérült, a rendőrség pedig több alkalommal is tétlen maradt az egyes rendezvényeket megzavarókkal szemben.

4. A hatóságokat minden szinten arra kell bátorítani, hogy nyilvánosan ítéljenek el minden olyan beavatkozást, amely korlátozza az egyéneket és azok csoportjait az őket megillető véleménynyilvánítási, illetve a békés gyülekezéshez való jogukban.

A magán- és családi élet tisztelőben tartásához fűződő jogok

1. Az egyenlőséghez való jog garanciáinak erősítését tűzzük célul: nincs helye a nemen, származáson, valláson vagy szexuális orientáción alapuló negatív megkülönböztetésnek. Meg kell erősíteni az egyenlőséghez való jog garanciáit, és kinyitni a házasság intézményét az azonos nemű párok felé.
2. Biztosítani kell a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők számára egymás nevének a viselését. A jelenlegi szabályozás szerint a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők nem viselhetik egymás nevét. Ezzel a diszkriminatív jogalkotással az állam a család életébe szól bele, megfosztva az állampolgárokat a magánélet-hez való joguktól. A Momentum családképe szerint az azonos nemű pároknak joguk van egymás nevének viseléséhez, úgy, mint heteroszexuális társaiknak.
3. Hiszünk a házassági egyenlőségben, és egy inkluzív családszemlélet felépítését tartjuk szem előtt, ezért az örökbefogadás lehetőségét is kinyitnánk az azonos nemű párok felé: az élettárs gyermekeinek örökbefogadásához való jogot, és a közös örökbefogadást egyaránt. Olyan iránymutatást kell kidolgozni az örökbefogadási alkalmasságról, mely kitér a szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetés tilalmára.
4. Az egészségügyi törvény nevesítve csak a különböző nemű párok esetén engedélyezi a reprodukciós eljárást, ezzel kizárva a bejegyzett élettársi kapcsolatban élő nőket. A jelenlegi szabályozás diszkriminatív, a reprodukciós eljárásokat meg kell nyitni az azonos nemű párok felé is.
5. Jelen pillanatban a társadalomban tapasztalt elutasítottság egyik fő gyökere az, hogy az LMBTQ+ közösség ismeretlen a társadalom tagjainak többsége számára. Ezért szükséges, hogy az állam civil szervezeteken keresztül érzékenyítési programokat támogasson.

Transznemű emberek jogai

1. Biztosítani kell a nem- és névváltoztatás jogát: A 2020-ban életbe lépett, 33-as paragrafusként ismert törvénymódosítás a legalapvetőbb jogaiktól fosztja meg a magyar transzneműeket. A törvény egyértelműen ellentmond a nemzetközi normáknak, az Európai Unió Emberi Jogi Chartájának, és az Európai Emberi Jogi Bizottság 20 éves következetes joggyakorlatának. A jogszabály annak ellenére

nyíltan diszkriminatív a transznemű emberekkel szemben, hogy az Alaptörvény XV. cikke szerint „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés szerinti különbségtétel nélkül biztosítja”, továbbá ellentmond az Alkotmánybíróság korábbi döntéseinek is, amelyek szerint a transznemű emberek számára a nem- és névváltoztatás alapvető emberi jog.” A törvénynek semmilyen kimutatható társadalmi haszna nincsen, viszont sok magyar ember életét lehetetleníti el, és teszi feleslegesen veszélyessé. A törvényt ezért vissza kell vonni, és vissza kell állítani a korábban működő nemváltoztatás jogát, ezzel is biztosítva az alapvető jogokat a transzneműek számára.

2. A transznemű személyek problémáival, nemváltoztatás folyamatának lelki kihívásaival tisztában lévő és a folyamat kísérésére megfelelően képzett és felkészített szakember jelenleg nagyon kevés van Magyarországon, így támogatni kell a további képzések indítását. Orvosi szakképzések indítása és támogatása szükséges a nemi megerősítő műtétekhez, hogy azokat tapasztalt szakemberek végezhessék.

Foglalkoztatás

1. Megfelelő állami ösztönzők segítségével olyan belső irányelveket kell bevezetni a munkahelyeken, amelyek hatékonyak a mindenféle diszkrimináció elleni küzdelemben. Ezekre a szabályzatokra ajánlatokat tehet a kormány, és a be nem tartott irányelvek jogalapot adnak a munkavállalónak a diszkrimináló munkáltatóval szemben való fellépéshez. Emellett lehetőség szerint minden munkahelyen lennie kell olyan hozzáértő személynek, akihez fordulni tud a munkavállaló, ha diszkriminációt tapasztal.

Oktatás

1. Biztosítani kell a megfelelő szexuális felvilágosítást az iskolában. A szexuális élet nem lehet tabu – különböző korosztályoknál más-más módon és mértékben, de természetesen kell kezelni a témát. A szexuális orientációról és nemi identitásról ítélezés nélküli, nyílt párbeszéd folytatása szükséges az oktatási intézményekben. Ezekben meg kell jelennie a különböző párkapcsolati mintáknak és családmodelleknek. A pedagógusok tájékozottsága és elfogadó attitűdje e témában a képzésük során megalapozandó.
2. Fel kell lépni az iskolai zaklatás ellen, és biztonságos közeget kell teremteni mindenki számára. Az iskolai zaklatások megakadályozására többszintű támogatói rendszer kiépítése szükséges, civil szervezetek bevonásával. A tanárok legyenek tisztában az LMBTQ+ fiatalok problémáival, sajátítsanak el módszereket, amikkel megelőzhetőek, illetve jól kezelhetőek az iskolai zaklatások.

3. Legyen világos, kihez fordulhat a diák, ha zaklatás, diszkrimináció éri az iskolában; tudja a tanár, az iskola és a szülő is, hogy milyen szervezetektől kérhet segítséget felmerülő probléma esetén. Ennek a legfontosabb pillérei: osztályfőnök és igazgató felkészítése, témában képzett iskolapszichológus folyamatos jelenléte a tanítás ideje alatt, kapcsolat az LMBTQ+ oktatással foglalkozó civil szervezetekkel.

Egészségügy

1. Az egészségügyi képzések során biztosítani kell, hogy a szakemberek megfelelő ismereteket szerezzenek a társadalmi nemmel kapcsolatban, így biztosítva, hogy a transznemű emberek ellátására is fel legyenek készülve. Az egészségügyi szakemberek továbbképzésébe érzékenyítőprogramokat illesztenénk be – ezekbe a folyamatokba civil szervezeteket is bevonnánk, illetve támogatnánk az ilyen munkát végző szervezeteket.
2. Betegjogi képviselők hatáskörét bővíteni kell, hogy az egészségügyi ellátás alatt tapasztalt jogsértések ellen fel tudjanak lépni, képviselni tudják a betegek érdekeit ilyen esetekben.
3. Külön szakápolói képzést kell indítani a szexuális úton terjedő fertőzések szűrésére.
4. A szexuális úton terjedő betegségeket kezelő (STD) klinikákon ne csak a HIV és a szifilisz szűrése legyen elérhető térítésmentesen, hanem más betegségek szűrését is támogassa az állam, mind a hagyományos, mind a gyors tesztek támogatásba vonásával.
5. A HIV terjedését gátló gyógyszereket (PrEP) a társadalombiztosításon keresztül is támogatni kell – tekintve, hogy a piacon már elérhetőek generikus gyógyszerek is.
6. Fontos egy országos mentálhigiénés rendszer kiépítése is, jóval több pszichológussal és pszichiáterrel. Problémának látjuk azt is, hogy a mentálhigiénés ellátórendszer nagyon drága, és óriási különbségek vannak a magán- és állami szolgáltatások minősége és árai közt – ezeket közelíteni kell egymáshoz, illetve anyagi támogatást nyújtani minél szélesebb körben.

Lakhatás

1. Intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő megkülönböztetés nélkül, minden személy számára hatékonyan és egyenlően legyen élvezhető.

2. Megfelelő figyelmet kell fordítani a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű személyek – beleértve a társadalmi kirekesztésnek, azon belül a saját családjukból való kirekesztésnek potenciálisan különösen kitett fiatal személyek és gyermekek – hajléktalanná válásának kockázatára; ebben a vonatkozásban a releváns szociális szolgáltatásokat az egyéni szükségletek objektív értékelése alapján, megkülönböztetéstől mentesen kell nyújtani.
3. Az egyenlő bánásmódról szóló törvény mind általánosságban, mind kifejezetten a lakhatásra vonatkozó részben tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek tiltják a szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló hátrányos megkülönböztetést a lakás eladása vagy bérlése, illetve a lakásvásárlási kölcsönök odaítélése terén. Problémát jelent azonban, hogy nincsenek olyan kiadványok és információs anyagok, amelyek a törvényi szabályokat közérthető nyelven eljuttatnák a lakástulajdonosokhoz, legyen szó magánszemélyekről vagy cégekről. Ezért szükséges ilyen írásos dokumentumok kidolgozása és terjesztése.

Sport

1. Elítéljük az LMBTQ+ sportolók és az LMBTQ+ sportegyesületek elleni diszkrimináció valamennyi formáját, és határozott intézkedéseket, fellépéseket fog tenni ezek ellen.
2. Az elfogadottság növelése és a LMBTQ+ sportolók számára biztonságot nyújtó környezet érdekében az LMBTQ+ személyekről, jogaikról, az alapvető emberi értékekről, a különböző diszkriminációk, fizikai, lelki sérelmek hátrányairól a mind a jelenleg aktív edzőknek, mind a jövő edzőinek részletes oktatásban kell részesülniük. Ők lesznek azok, akiknek lehetőségük lesz sportklubjukban hatékonyan fellépni a hátrányos megkülönböztetések ellen, akik biztosítani tudják az LMBTQ+ sportolók kiteljesedését. Az edzők hatékonyan fel tudnak lépni a mikrokörnyezetben az LMBTQ+ sportolókat érő atrocitások ellen, tekintélyük segítségével növelhetik az elfogadást. Ezért a sportszakmai képzést végző felsőoktatási intézményekben ösztönözni kell az ezzel kapcsolatos oktatást, érzékenyítést.
3. A gyűlölködés elleni hatékonyabb fellépés érdekében kötelezni kell a sportszövetségeket, hogy a nemzeti, etnikai, vallási, szexuális orientáció és nemi identitás alapú gyűlölködések, szurkolói rigmusok, az emberi méltóságot durván lealacsonyító, becsmérlő tartalmak ellen adott esetben a jogsértés súlyához igazodó mértékű bírsággal sújtsák a klubokat, akiknek szurkolói a gyűlölködést elkövették.